

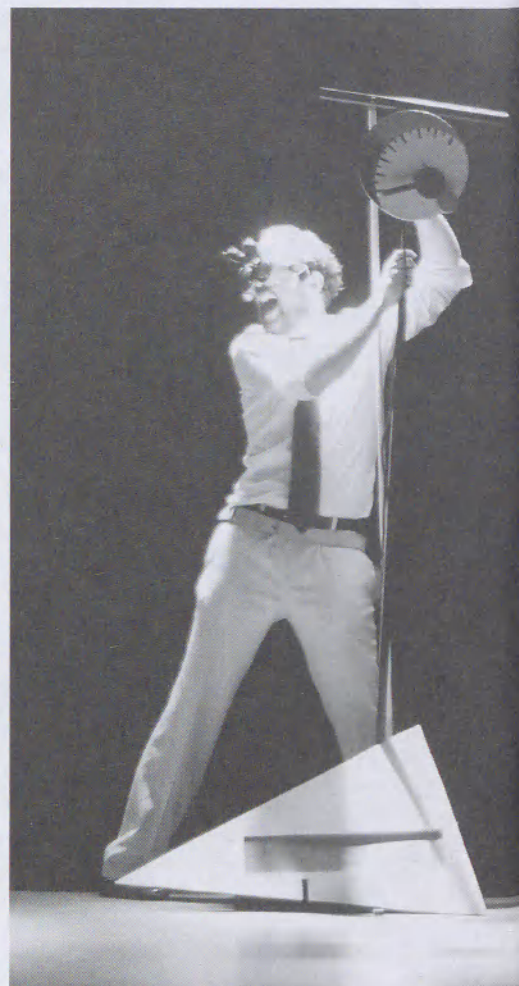
Rádai Andrea

Nem fatális

PINTÉR BÉLA ÉS TÁRSULATA:
A SOHA VISSZA NEM TÉRŐ

Pintér Béla és Társulata újabban a magyar *South Park* epizódjait gyártja a Székény színpadára. Az előadások a társadalom egy-egy aktuális jelenségét és a közszédben lappangó témákat villantják fel szórakoztató, gátlástalan szarkazmusokkal, és – mivel nem hatolnak mélyre és nem kavarnak fel – akár minden este, rutinból elkacarázhatnánk rajtuk, ha időmilliomosok lennénk. A társulat *A soha vissza nem térő* című, legújabb produkciója fel- és megrázóan indul, majd papírmásé-humorparádéba, abszurd, a nézőt váratlan fordulatokkal ébren tartó történetbe bonyolódik.

Pintér Bélát ezúttal a kisvállalatok kegyetlen csoportdinamikája érdekli, s az előadást végigkíséri (elsősorban a női) megalázottság témája is. A végételő magyar mikrovállalkozás hirtelen soha vissza nem térő lehetőséget kap az amerikai olajipari vállalatot képviselő Mr. Goodmantól és Mr. Free-

FENT: Friedenthal Zoltán (Hoffmann), Pintér Béla, Quitt László, Thuróczy Szabolcs és Szamosi Zsófia (Törő)

BALRA: Pintér Béla (Mr. Freeman), Quitt László (Mr. Goodman), Thuróczy Szabolcs (Bodolay) és Roszik Hella (Kuncz)

mantól. Ám a team négy tagjából csak három szedheti meg magát a fatalisztáni kiküldetésből. A munkaerőpiac farkastörvényeinek megfelelően a legkevésbé intelligens és a leginkább naiv – a cég küldetésében és a csapatmunka szentségében legjobban hívó – alkalmazottat, Kuncz bajtársnő érinti a létszámleépítés. E tény kimondását azonban senki sem vállalná, így a team fondorlatos cselhez folyamodik: kihasználják, hogy a naiv kislány szerelmes kolléganője, Törő Klaudia férjébe, és *in flagrante* szerveznek. A házasságtörés bűne miatt szégyenkező Kuncz pedig maga mond le a fatalisztáni küldetéséről. A helyszínen aztán kiderül, hogy a Kánaánért

súlyos árat kell fizetni: a megfogyatkozott csapatot az öngyilkosságba menekült lány szelleme kíséri; a papucsférj, Hoffmann kábító-szerfüggő lesz; a helyes női viselet tekintetében enyhe nyomást gyakorolnak az iszlamisták; és Klaudiát is rajtakapják szeretőjével, a team negyedik tagjával, Bodolayval.

A *soha vissza nem térő* tehát két jól elkülöníthető részre oszlik, mindkettőben visszatérő motívum a több párhuzammal is megtámogatott női megaláztatás. Miközben a bekötött szemű Kuncz bajtársnő abban a hitben él, hogy eladdig gyötrő, reménytelen szerelme csodálatos beteljesülését éli át a zsúr-kocsin, lényegében végigmegy rajta

Koncz Zsuzsa felvételei

az összes jelen levő férfi. A „megcsalt”, megvetően cigarettázgató feleség becsmérlő szavai tovább fokozzák a lány megalázottságát. A második részben ugyanazon szöveggel letakart zsúrkocsin kapják rajta Klaudiát Bodolayval. A megcsalt férj felesége korábban elhangzott szavaival becsmérli a házasságtörőt, akit a dühös iszlamisták saját szeretőjével veretnek meg. Az első megszégyenítés megdöbbenően koncentrálna, szinte tökéletesre sikeredik, a második azonban elsikkad a bonyolódó történet szála és a sok irányba ellövellődött, egyébként általában szellemes poénpetárdák között.

Az előadásban nem nyomasztó jelenlétével hat, hanem inkább felszajlik egy példázatszerű, balladisztikus réteg. A cselekmény számos mozzanata felfogható a kísértés és a bűnbeesés történeteként, melyben a bibliai értelemben vett jó és rossz ember is elbukik, elnyeri méltó büntetését. Kunczot az előadás dallamvilágából kilógó, lírai népies dallal kíséri utolsó útjára a pap. Mr. Goodman és Freeman magát a sátánt testesíti meg: a 666-os

telefonszámon lehet őket elérni. Kuncz bajtársnő a bosszú angyalának öltözetében kísért a második részben. Az előadás végén sejtelmes stewardess-hang jelenti be a team tagjai nélkül visszatért repülőgépen: „Budapesten nulla fok, nulla óra nulla perc van.” Ezek a balladisztikus elemek azonban nem kerülnek a Pintér Béla és Társulatától megszokott, csodálatos és frappáns szimbiózisba az előadás aktuális, közéleti rétegével. A *soha vissza nem térő* mintha a jelenlegi világ politikai térképének egyszerűsített változatát akarná leképezni, Nyugaton a cowboykalapot és -csizmát viselő, *flash* és *push* nevű kábítószereket tukmáló amerikaiakkal, Keleten a géppisztolyos iszlamistákkal és középen a balfék magyarokkal. Címzavakban előkerülnek még a terrorizmus, a fátyolviselés, a történelmet irányító olaj, a sugárszennyezés és a karvalyszidók is. A kellékek (Quitt László, Kovács Dániel) pedig úgy ábrázolják a világot, ahogy annak aktuális problémáit, konfliktusait és jelenségeit a hétköznapokban, reggelizés közben átfutott újságcikkekben érzékeljük: színes kartonból kivágva. Kétdimenziós szivar füstölög az amerikaiak kezében, az iszlamisták kétdimenziós géppuskát tartanak Bodolay fejéhez, kétdimenziós olajkutat húz fel a magyar team.

Mégis, túlságosan sok irányba mozdul el az előadás, ráadásul játékba hozza a zivataros magyar múltat, a rendszerváltás előtti korszakot is. A szereplők olykor dalra fakadnak Kémenczy Antal zongorakiséretére, és kórusban danolják ugyanazokat a nótákat, melyeket sugárzó arcú úttörőink fújtak évtizedekkel korábban. A szovjet himnuszunk, az *Internacionálénak* vagy éppen az *Amuri partizánok* dalának éppen csak a szövege változott: a *partizánok*, a *proletárok*, a *népek barátsága* és a *vörös zászló APEH-re, pályázatra, profitra* és *csapatmunkára* cserélődött. A módszer egyébként a megszólalásig hasonlít a szovjet-orosz himnusz kalandjaira, melynek dallamára Szergej Mihalkov 1944-ben, 1977-ben és meglepő módon még 2000-ben is írt szöveget, nem meglepő módon hasonló kaliberű változtatásokkal.

A dicstelen múltból való kikászálódásának lehetetlenségét más mozzanatok is jelzik. Mintha egy szocialista brigád műkedvelő tagjai játszaná-

nak műkedvelő közönségüknek a Szkéné kis színpadán, vörös függöny előtt (tér: Tamás Gábor); a *bajtárs* megszólítás nem esik messze az *elvtárstól*; a team egyenruháinak piszkossárga színe nem sokkal csósbább a Május 1. Ruhagyár termékeinél (jelmez: Benedek Mari); és Kuncz mélyen hívó édesapja kiköpött Lenin. Ezek az elemek azonban csak külsőségeknek tűnnek, nem ágyazódnak bele kellőképpen a jelen magyar valóságába: ez a történet alighanem ugyanúgy megeshetett volna egy nyugatnémet családi vállalkozással is.

Pintér Béla színészei egyébként a társulattól megszokott minőségben alakítják a két és fél dimenziós karaktereket. Roszik Hella ügyesen váltogatja a túlbuzgó csitri-úttörő, az odaadó, szerelmes nő és a kezes áldozati bárány szólamait Kuncz szerepében. Hoffmann-né Törő Klaudia (Szamosi Zsófia) egyetlen pillantása tükrözi véleményét a világról és a férfiakról, akiket aszerint csoportosít, hogy mire használhatók. Alamuszi, aszexuális férje (Friedenthal Zoltán) megalakítván hajítja fejét felesége, majd a kábítószer igájába. Thuróczy Szabolcs Bodolay szerepében egyszerre játszik szatyrot cipelő, sűrű kispolgárt és nagy konspirá-

tort: az ő fejéből pattan ki Kuncz bajtársnő „lebuktatásának” szörnyűséges terve. Pintér Béla és Quitt László testesítik meg a kis hazánk határain túl eső külvilág jellegzetes figuráinak sztereotípiáit: a hányaveti amerikai és a terrorista-gyanús muszlimot.

Az előadás a Pintér Béla-sorozat egyik kellemes szórakozást kínáló epizódja, néhány soha vissza nem térő pillanattal.

PINTÉR BÉLA: A SOHA VISSZA NEM TÉRŐ (Pintér Béla és Társulata, Szkéné)

Dramaturg: Enyedi Éva. **Tér:** Tamás Gábor. **Kellékek:** Quitt László, Kovács Dániel. **Jelmez:** Benedek Mari. **A jelmeztervező munkatársa:** Kiss Júlia. **Fény:** Vida Zoltán. **Zene-zongorista:** Kémenczy Antal. **Hang:** Rembeczki János. **A rendező munkatársa:** Pass Andrea. **Rendező:** Pintér Béla.

Szereplők: Roszik Hella, Szamosi Zsófia, Thuróczy Szabolcs, Friedenthal Zoltán, Pintér Béla, Quitt László.

Zsedényi Balázs

A kilencedik szék

FRIEDRICH SCHILLER:
STUART MÁRIA

Bús, üres, fekete tér neheziül a gigászi színpadra, amelyet kínos tervszerűséggel koreografált mozgású színészek próbálnak megtölteni élettel, miközben ékes nyelvezetű, érzelemdúsan romantikus körmondatok sorjáznak gyors egymásutánban. Az Erzsébet és Stuart Mária között zajló testvérvisszályal megspékelt, a hatalom megszerzése-megtartása kérdéskörét körüljáró politikai krimi-történetbe oltott Schiller-dráma meglehetősen biztos talajt kínál a rendező számára, sok-sok megfogható, nem túl bonyolult, de hatásos szálra lehet felfűzni a szappanoperából egyetlen tragédiába átszövő, fontos morális kérdéseket feszegető alkotást. A székesfehérvári Vörösmarty

Színház februári bemutatója nem kíván élni az író által felkínált konnotatív lehetőségekkel, és inkább szó szerint véve a darabot, sántán aktualizálva a gonosz, hatalommániás királynő alakját, egybitest karakterekkel teltűzdel, terjengős, patetikumtól túlsorduló képes szövegkönyvet állított színpadra, vonalzó és szögmérő segítségével.

A mesterkéltségek már a díszletekben is megmutatkoznak, pontosabban a díszlet és a színészek viszonyában. A hatalmas tér, amelyet Libor